

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Pastorum Sive Instructio Practica Neoparochorum

Dirckinck, Johann

Treviris, 1702

Caput. 10. De Fide Pastoris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51873)

CAPUT X.

De Fide Pastoris.

Fides, ut docet S. Chryf. ser. de fide: est
 Origo iustitia, devotionis Principium,
 Religionis fundamentum: sine qua nullus
 unquam Deum promeruit, nullus perfec-
 tionis fastigium ascendit. Est Primoge-
 nita Virtutum, ad salutem omnino ne-
 cessaria: quia sine fide impossibile est pla-
 cere Deo. Heb. 11. Quod si autem fides
 omnibus necessaria est; quantò magis
 Pastori, fidei Magistro, Iustitiæ Prædi-
 catori, Religionis conservatori, &
 perfectionis exemplari? Quare præ
 reliquis Curatori animarum, fidei na-
 tura & proprietates, deinde admirandi
 effectus, ac denique motiva, media &
 incitamenta probè sunt cognoscenda,
 tum ut seipsum, juxta eam in via salutis
 & perfectionis dirigat, tum ut sibi con-
 creditos rectè credere doceat: milleni
 enim inter rusticos ac rudes, (utinam
 non etiam inter nobiles, nunquam ca-
 techesin frequentantes!) reperiuntur;
 qui

qui actum fidei elicere nesciant, & fortassis totâ vitâ non eliciant.

1. Quid igitur est fides? Theologis asceticis Fides est *Virtus intellectûs theologicæ, quâ assentimur mysteriis revelatis, propter authoritatem Dei revelantis.* Fides virtus est *intellectûs*, quemadmodum Spes & charitas virtus est voluntatis. Est virtus *Theologicæ* quia, versatur circa Deum, per quod distinguitur à virtutibus moralibus. *Authoritas Dei, est infallibilis quia Deus, qui loquitur & testimonium perhibet; est infinite sapiens, idè què non potest falli, aut decipi, aut ignorare: èst què infinite verax & prima ac summa veritas; adeò què non potest nos fallere aut mentiri, in iis, quæ revelat aut loquitur.*

S. Paulus ad Hebr. 11. ait: *Fides est sperandarum substantia rerum, argumentum non apparentium.* Ac si diceret: Fides est basis & fundamentum eorum, quæ à Deo speramus: in græco textu est *Substantia, subsistentia & existentia*

istentia rerum, quas speramus: quod S. Chryf. hâc ratione declarat: ea quæ speramus, v. g. resurrectio gloriosa & beatitudo futura: quasi sine substantia esse putantur: fides verò tribuit eis substantiam & existentiam, eaque nobis tam certa reddit, ac si jam existerent ac forent præsentia. Atque ut substantia substat accidentibus; ita fides substat & basis est virtutibus. *Argumentum non apparentium* demonstratio, & convictio intellectûs; quâ certissimè, iis, quæ visa non sunt, adhæremus. S. Thomas explicat: sicuti arborem quodammodo tenemus in semine; ita res speranda, jam quodammodo in nobis per fidem existunt, & possidentur.

Fides ternas requirit proprietates
 Est *obscura* tanquam lucerna lucens in caliginoso loco, ut ait S. petrus 2. Petri 1. 19. Est autem *obscura* propter mysteria supernaturalia, intellectûs nostri tenuitatem excedentia: & hinc captivandus intellectus in obsequium fidei, & solum hîc valet illud: ipse dixit:
 Deus

Deus locutus est & testimonium præbet. Unde ab Apostolo 1 cor. 13. ejusmodi mysteria, umbra, imagines, specula, anigmata & velamenta nuncupantur. Est quoque *obscura*, eò quòd non clarè perspiciamus aut sciamus Deum ista revelasse; etiam si sint valde credibilia. 2. Est tamen etiam *lucida*: quia vocatur ab Apostolorum Principe, *lucerna lucens*, illuminans omnem hominem, venientem in hunc mundum, radiòsque suos emittens *à solis ortu usque ad occasum*: sine qua in meris tenebris versamur. Est ergo fides veluti lux illa S. Paulum circumfulgens. Act. 9. quæ corpore cœcum, animo acutum reddidit: est sicut columna ignea, lucens de nocte & Israelitas in terram promissionis deducens: est sicut stella Magos ducens ad Christum; evanesceus, ubi Hierosolymam, inquitum vadunt: fides enim rationes naturales & humanas excludit. 3. Est *certa*. propter auctoritatem Dei revelantis: *Cœlum & terra transibunt; verba autem mea*

mea

mea non prateribunt. Matth. 24. 35. Scio
cui credidi & certus sum. 1. Tim. 1.

II. Duplex verò datur Fides; *mortua* & *viva* f. *Fides mortua* est, quæ caret charitate; reperiturque in Dæmonibus; qui *credunt & contremiscunt*: & in hominibus peccato lethali obstrictis; quibus deest charitas, quæ est anima virtutum: unde ejusmodi fides caret merito, præmio, & splendore, qui ei inesse deberet: est nihilominus fides; sed mortua: veluti oculus cadaveris, est oculus; sed mortuus; est radix; sed mortua; est mater; sed sterilis; est luna; sed nullo lumine solis illustrata. 2. *Fides sine operibus (charitatis) mortua est* Jac. 2. Fides autem viva, est formata & ornata charitate. Quam Apostolus fidem nuncupat, *quæ ex charitate operatur*. Ad Gal. 5. 6. *Et si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil sum*. 1. corinth 13. 2. De hac fide quarit D. Thom. 2. 2. q. 5. a. 4. *Utrum in uno major dari possit, quàm in altero: respondetque omnino posse*

posse; cùm Christus Dominus Petro dixerit: *Modica fidei quare dubitasti.* Mat. 14. Et Mulieri: *Mulier magna est fides tua.* Math. 15. Unde concludit: ubi datur magnum & parvum; ibi reperitur quoque majus & minus.

III. Hæc *fides magna*; non solum est viva; sed etiam vivida, seu vivax, fortis, robusta, & per frequentatos actus radicata & roborata: ternisque, præter antedictas gaudet proprietatibus: nam

1. *Est valde firma*: ex parte enim intellectus firmissimam habet certitudinem; quâ ita adhæret objectis revelatis; ut nihil omnino dubitet vel hæsitet: quomodo S. Leo ait serm. 4. de Nat. Christi. *Huic unitati inconcussis mentibus inherete.*
2. *Est simplex & humilis*: nam summâ animi simplicitate & humilitate, per eam quis se Deo, & Ecclesie, tanquam idiotam & puerum, instituendum subjicit; exemplo Abrahamæ, Apostolorum & aliorum Sanctorum, *Tota*, ut inquit S. August. Epist. 3. *ratio facti, est potentia facientis; & autoritas*

F5

reve-

revelantis. 3. Est fortis, constans, lata & alacris, etiam inter tormenta & martyria: ut in innumeris Martyribus patet. Cui resistite, ait S. Petrus Ep. 1. c. 5. fortes in fide, & S. Paulus, Gaudium fidei, vocat. ad Phil. 1.

IV. Fides mortua, relinquatur Dæmonibus & scelestis; quàm longissimè verò absit à Parocho. Fides modica, toleranda fortassis est in rudibus parochianis; quamvis omni conatu laborandum sit Parocho, ut in iis crescat & augeatur. At fides magna, fides vivida, omnino decet Pastorem animarum; tum ut eam alios doceat; tum ut ipsum met dirigat. Hæc enim fides est basis totius vitæ pastoralis, omniumque virtutum & functionum parochialium fundamentum, cui superstruantur omnes, atque innitantur. Quod si fiat, ô quæ lux, quæ gratia, quis splendor, quis decor, tenor, fervor, in omni actione pastorali emicabit. Est enim illa, teste Henr. Harphio, Theologo mystico profundissimo, in Theol. myst. l.

1. c. 120. velut stella quinos lucidissimos evibrans radios: nam 1. Illuminat & dirigit, 2. excitat, vegetat, vivificat. 3. Purificat ac mundat. 4. Nobilitat & Dei filios constituit. 5. Roborat, confortat, & quodammodo invincibiles reddit: adeoque omnium horum bonorum, Pastorem participem efficit.

V. S. Laurentius Justinianus in ligno vitæ de fide c. 5. vividam ejusmodi fidem, non immeritò cum Sole, lucidissimo mundi oculo, componit: *Ipsa fides, ait, sicut Sol in meridie, ita fulget in mente.* Nam 1. Sicut absque Sole, omnia in mundo squalent in tenebris: à sole verò lucem & splendorem hauriunt: ita in animæ Pastoralis microcosmo: omnia à fide vivida lucem mutantur, oportet: Tolle enim fidem hanc, quid valde sperabit? quid metuet? quid amabit? Pone fidem hanc; jam virtutes omnes fulgorem emittunt. 2. Sicut absque Sole, in plantis & animalibus vita non conservatur; sed moriuntur

omnis

omnia: ita constans progressus vitæ spiritualis, huic fidei debetur: *Fustus enim ex fide vivit.* Rom. 1. 11. ac cum fide modica, facile moritur; cum fide magna, vivit constanter & in gratia perseverat. 3. Sicut Sole absente, omnes quiescunt & dormiunt, Sole nascente, ad labores redeunt. Ita Pastor, absque vivida fide, dormiet, quiescet, nec strenuè multùmve pro gloria Dei laborabit: eâ affulgente, nullos labores refugiet. 4. Sicut absente Sole, in hyeme, & noctu, omnia frigescent: ita quoque zelus & fervor Pastoris deficient, deficiente fidei vigore, illòque proficiente, proficiet. 5. Sicut noctu, in tenebris vagantur noctuæ, circumvolant vespertiones, fures & latrones grassantur, omniâque periculorum plena sunt: at Sole ad hemisphærium nostrum revertente, bubones & vespertiones sese recondunt, & pericula abcedunt: ita Pastor intensiore vivæ fidei lumine destitutus, in varia peccata, pericula & præcipitia corruet; qua

quæ fidei vividæ radiis collustratus evadet. Unde verè asseruit S. Theresia: *Omnia mundi damna & peccata, inde ortum ducere, quod Scriptura sacra veritates, homines haud satis intelligant, ac penetrent; nec fide vivace apprehendant.*

VI. Quare, mi Neoparoche, considera & practicè examina fidem tuam: et si quibusdam virtutibus, præsertim pietatis, devotionis, castitatis ac zeli, te fulgere adverteris, earundem splendorem, fidei vivaci, velut radios Soli, tribuendum esse deprehendes. Quod si è contrà te gravioribus peccatis obnoxium esse repereris, defectui fidei, id tribuendum esse, haud quaquam dubites. Unde enim, obsecro, profluit, quòd tam audacter in peccata proruas, nisi quia Deum præsentem, Judicem omniscium & omnipotentem, æterna supplicia intentantem, vividæ fidei oculis non intueris? Unde oritur, quòd lucri temporalis spe affulgente, ad opera pietatis, charitatis, & sacramentorum administrationes curras & voles

voles; eâ deficiente, te studio eo gradu adrepas, nisi ex fidei vividâ defectu: quòd scilicet, præmiorum immensitatem, gaudiorum cœlestium æternitatem, Numinis supremi, cui servis majestatem vividâ fide non apprehendas? Unde nascitur, quod tremendum missæ sacrificium, divinum Horarum officium, aliâsque preces, cursim & absque pietate, devotione ac attentione deproperes, nisi quòd Deum astantem, omnia cernentem & audientem; verba singula numerantem, ac discutientem, non attendas?

S. Hieron. in Dial. adversus Luciferianos: fidei vivacis effectus præclare exhibet: *Ad orationem inquit assisto; non orarem, nisi crederem: sed si verè crederem; illud cor, quo Deus videtur, mundarem; manibus tunderem pectus; genas lacrymis rigarem; corpore inhorrescerem; ore pallerem; jacerem ad Domini pedes, eosque fletu perfunderem, crine tergerem.* Applica hæc o Pastor! tuis sacrificiis, horis canonicis, Sacramentorum ad-
ministra-

ministrationibus, cunctisque operibus: & siquidem fidei vivida & alacris defectum notâris. media, motiva & excitamenta, quæ subjungimus, adhibere neutiquam intermitte.

VII. Medium 1. fidem augendi, & vividam fidem obtinendi est *oratio*. Est enim donum Dei descendens à Patre luminum, quod multis precibus, suspiriis & gemitibus à Deo petendum est: *Domine adauge nobis fidem! Credo, Domine, adjuva incredulitatem meam.*

Medium 2. sæpe considera auctoritatem Ecclesiæ, quæ est sponsa Dei, in Christo fundata, columna veritatis; cum qua Christus manet usque ad consummationem sæculi. Mat. ult. à qua Spiritus sanctus nec ad momentum recedit: *Apud vos manebit & in vobis erit.* Joan. 14. 17. Hæc summâ scientiâ illuminata, sacris literis locupletata, traditionibus apostolicis, Conciliis, Decretis Summorum Pontificum ditata, tanti ponderis est, apud quemque sapientem; ut infallibiliter teneat, à Deo dic-

ta esse, quæ ipsa tanquam Dei dicta proponit; à quibus omnem falsitatem abesse, certissimè intelligit.

Medium 3 Crebra consideratio motivorum credibilitatis, quæ intellectum convincunt, & res fidei evidenter credibiles reddunt

Cujusmodi sunt. 1. Prædictiones & vaticinia Prophetarum. 2. Testimonia innumerabilium Martyrum. 3. Multitudo miraculorum. 4. Attestatio ipsorum et Adversariorum & Infidelium. 5. Puritas Legis Evangelicæ. 6. Admirabilis ejus cum ratione concordia. 7. omnium mysteriorum hujus Legis summa consensio. 8. Stupenda ratio, fidei propagandæ per Apostolos idiotas & inermes. 9. Vis fidei in mutandis animis conversorum. 10. Sanctitas & sapientia Fidei Doctorum. 11. Vita illibata eam suscipientium & ejus præceptis se accommodantium. 12. Stabilitas Ecclesiæ, inter tot, tamque horrendas persecutiones. 13. Clades & interitus eam oppugnantium Tyrannorum

rum, ut in Nerone & Juliano aliisque patet. 14. Antiquitas Librorum Sacrae Scripturae. 15. Quod bene notandum est: Carentia omnium praedictorum motivorum, in quavis alia secta. AS. Augustino, & aliis adduntur, consensus populorum, successio continua Pontificum, prophetiae donum, catholicae nomen, justissimo titulo possessum. Quae omnia & singula admirata mens, merito exclamat cum Vate regio. *Testimonia tua credibilia facta sunt nimis, psal. 92. Quibus licet non visis, assentiri, summa sapientia est; reluctari vero, damnabilis imprudentia. Quare recte scripsit Richar. de S. Victore serm. 1. de Trin. c. 2. Si error est, Domine, a te ipso decepti sumus: hac enim mysteria fidei, tantis signis & mirabilibus confirmata sunt, quae a nullo alio, nisi a te fieri potuerunt.*

Medium 4. Crebrum exercitium & repetitio actuum fidei: qua fides crescit & augetur. Pastor igitur crebro actum fidei excitet, ut cum mane & vespere

peri se Deo commendat, cum horas recitat, cum sacrum celebrat, cum meditationem instituit, cum poenitentiae tribunal adit, cum sacramenta alia administrat; cum tribulatio vel tentatio oppugnat: In omnibus sumat scutum fidei inexpugnabile quo possit omnia telanequissimi ignea extinguere. ad Eph. 6.

Fides sic roborata & perfecta mire in anima Pastoris operabitur, ut innuit S. Laurentius Justinianus in ligno Vita de fide c. 2. *Perfeetorum fides facit carnem vincere, propriis voluntatibus contraire, delectationem vita praesentis extinguere, hujus mundi aspera pro aeternitate amare, prosperitatis blandimenta contemnere, & adversitatis metum in corde superare, Et. l. c. c. 6. Nulla majores divitiae, nulli thesauri, nulli honores, nulla hujus mundi major est substantia, quam fides christiana & catholica (viva praesertim et vivida) Qua peccatores salvat, coecos illuminat, infirmos curat, catechumenos baptizat, fideles justificat, poenitentes reparat, justos augmentat,*
mar-

Martyres coronat, Virgines, Viduas, & Conjugales casto pudore conservat, Clericos ordinat, Sacerdotes conservat, & in hereditatem eternam cum Sanctis, feliciter collocat.

Quapropter, Pastor, dicta media sedulo adhibeat, si optatissimos vivida & firmæ fidei fructus decerpere, ac coruscantes Solis hujus radios in se suscipere, & in suos reflectere desideret: si tenebras mentis dispellere, vitiorum noctuas fugare, vitam spiritualem conservare, itrenuè pro Dei gloria laborare, teporis frigus excutere, fervore igneo pastoralia munia obire, Diaboli insidias & peccatorum laqueos evadere cupiat. Absque hac, bona prædicta adeò excellentia, nunquam assequetur: nam, ut inquit S. Leo serm. 4. de Nativ. *sine fide nihil sanctum, nihil castum, nihil vivum unquam esse potest.*

C A P U T XI.

De Spe, & Fiducia Pastoris.

I. Spes ex mente S S. Patrum ac Theologorum est: *Expectatio certa futura*